

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate, pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.,
rândul cu litere garmond.

Greșelile și păcatele politice de naționalități.

III.

Dacă vrem să ne asigurăm existența statului, trebuie să întărim cu alt material mai bun temelile edificiului nostru de stat, în care se ivesc crepături. Trebuie să dăm în urma altor aliați, cari stau mai aproape de scopurile noastre, și tocmai de aceea sunt mai de încredere. În urma unora, cari „duc” mai puțin și „aduc” mai mult. Și dacă îi vom căuta, îi vom și găsi!

Luând în privire valorile de popoare mari din Europa mijlocie, în prima linie trebuie să constatăm, că deoparte pargmanismul, de altă parte panslavismul formează valul, care înaintând spre hotarele noastre, ba trecând chiar peste ele, se pregătește să subsape și derime edificiul nostru de stat.

În mijlocul acestor valuri, cari cresc mereu, maghiarimea stă izolată, ca o insulă în mijlocul mării. O singură semănție este, cea română, care în urma diversității origini, limbii și a născuților naționali, să anunțe în contra acestor valuri ca contraval, și ca atare simte, că interesul ei și chemarea ei, amenințată fiind de asemenea primejdii, este, apărarea în contra acestor valuri.

Aceasta o mărturisesc cei mai trezi dintre compatrioții nostri români toți, fără excepție și totdeauna, estemiștii și visătorii în momente mai lucide, și tot așa și inrudiții lor de peste Carpați, și acestui credeu al lor își și dau ei expresie de multeori.

Tocmai acum a fost publicată o serie de articole în foaia metropoliei din Sibiu, sub titlul „Priestinii nostri slavi”, eșite din condeiul avocatului din capitală Emil Babeș, fiul șefului politic de odinioară, în cari scriitorul în mod sistematic și cu date concrete înșiră toate gra-

vaminele, pe cari trebuie să le suferă românimea de lege gr. ort. dela coreligionarii lor, și pe baza acelora zugrăvește iminenta primejdie, care amenință românimea, limba ei, cultura ei, ba și numărul sufletelor, atât aici, cât și în Bucovina, Basarabia, Sârbia și pretutindenea unde locuiește ea împreună cu Slavii, pentru că aceștia merg înainte cu forța. Se provoacă la intoleranță și nesățiositatea bisericii sârbești, care la porunca regelui ungar și a legislațiunii a fost silită să renunțe dela domnia bisericească eserișată asupra credincioșilor de limba română, dar marea avere bisericească, nu o dă din mână, ci biserica română numai în urma proceselor grele și lungi poate să o stoarcă cu ajutorul judecătorilor maghiare, încet cu încetul. Se plânge, că pe teritoriul coroanei ungare 27 de mănăstiri avute gr. ort. au ramas în mână bisericii sârbești, și numai una singură a fost dată bisericii române, dar și aceasta o cer îndărăt. Spune, că în procesul intentat din partea bisericii române pentru mănăstiri, coaliția sârbo-croată a protestat, atât la președintele Curiei, cât și la președintele consiliului de miniștri, în contra stabilirii competenței teritoriale a judecătorilor maghiare, și prin aceasta au îndrăznit să eserișeze presiune și asupra judecătoriei. Se provoacă la aceea, că în unele părți ale Ungariei de sud sunt comune în cari Românii au biserica comună cu Sârbii, iar aceștia, cu ajutorul liturgiei sârbești și a instrucției confesionale sârbești, asupresc limba coreligionarilor români, și prin aceasta caută să slavizeze, în fața guvernului unguresc. Cu justă indignare înregistrează, că acolo, unde Românii au decretat despărțirea, preoții nu vreau nici să le îngroape morții și nici clopotele nu lasă să se tragă după ei.

Pe baza acestora, scriitorul articolelor își dezvoltă părerea basată pe date concrete, că pentru Români

născuții slave sunt cu mult mai periculoase decât cele maghiare, și de aceea, fie chiar și cu jertfe, românimea, în interesul existenței proprii, trebuie să se apropie de Maghiari, pentru a se crea, față de născuții panslave, alianța română-maghiară, așa cum au fost contemplat-o conducătorii națiunii noastre la 1848.

Acestea le desvoltă avocatul metropoliei în cel mai serios și mai moderat ziar al Românilor, în organul metropolitan „Telegraful Român”, care cu prevenire publică și lansează acțiunea de împăcare inițiată de dânsul, iar față de atacurile foilor extreme ia pe scriitorii articolelor în energică apărare.

Aceste serioase și aprofundate aprecieri au aflat echou viu la publicul român din patrie, și mai ales în cercurile preoției conducătoare, față de cari de altcum și cei mai înfocați nu pot să accentueze, de cât numai aceea, că condițiunea primordială neîncunjurat de lipsă a acestei apropieri și înprietiniri ar trebui să fie aceea, ca guvernele maghiare să manifeste mai multă echitate și cruțare față de Români, de limba și instituțiunile lor culturale, pentru că câtă vreme ele manifestă astfel de născuți, cari au aparența maghiarisării cu forța, în contul condiției de existență a poporului român, o astfel de necesară apropiere, și acomodarea conform născuților naționale ale Maghiarilor, conform dreptului, e pentru ei cu totul imposibilă.

În urmare, mulți, cari de altcum recunosc acțiunea de pace și scopul ei final de salutar și de necesar, ca în prima linie Alexandru Mocsonyi, cel mai cult și cel mai sârbătorit fruntaș al Românilor, consideră de prematură acțiunea lui Babeș și de neducătoare la scop, câtă vreme guvernul nu înțelege necesitatea aplanării și nu caută să afle modalitatea efectuării ei.

Propagatorii direcției moderate accentuiază și aceea, că ei nu pre-

tind pe seama poporului lor, ca Croații, concesiuni de drept public, după ei, cari locuiesc același teritor de drept public unitar, cu noi împreună, nici nu se pot gândi, ca Croații, la separare teritoriale, ori la schimbarea constituției, care le garantează condițiunile de existență prin creațiunea de drept dela 1868, dar nici la aceea, ca se schimbe caracterul național al țării, ci numai aceea țin de neîncunjurat de lipsă pentru stabilirea înțelegerii și menținerea ei neturburate, ca drepturile, pe cari noi le-am garantat pe sama lor în articolul de lege 44 dela 1868, cari nu stau în contradicție cu unitatea națională și cu pretensiunile oportunității, statuate toate în §. 1 al acestui articol de lege, se fie în mod onest și cu loialitate executate și respectate.

Dacă le împlinim pretensiunile acestea, pe cât de modeste, pe atât de juste, spun Românii, ei renunță dela toate pluspetițiile ce trec peste această linie legală, și ca amici loiali și ca consoți de interese vor conlucra față de toți inimicii din afară și din lăuntru la conservarea edificiului nostru național, în care edificiu își văd asigurată și bunăstarea lor. Dar nu numai Românii resonează astfel, ci și masele cele mari ale Sârbilor și Slovacilor, cari pe lângă toată înrudirea cu Slavii, ne stau mai aproape nouă, decât îndepărtaților lor consăngeni.

Având în vedere comunitatea de interese etnice sociale și politice constatate mai sus și justificate și prin constelațiunile internaționale, așa cred, că cu toate contrastele existente acum, nu avem motiv să ne îndoim cu privire la serioșitatea născuților și declarațiunilor acestora, după ce acelea corăspund mai ales intereselor de existență ale Românilor avisați la noi, și de aceea așii ținea de o fatală greșală politica, dacă noi Maghiarii n'am da atențiune mișcării de pace manifestată din partea Românilor în zile atât de critice, ci am trece simplu

FOIȘOARĂ.

Cât pământ îi trebuie unui om?

de Leo Tolstoi.
(Urmare).

Când zăriră pe Pahomie, făcură cere împrejurul lui. Unul dintre ei servi de interpret. Prin intermediul său, Pahomie explică Baskirilor, că venise să-și cumpere pământ. Baskirii își arătară mulțămirea, îmbrățișând pe Pahomie, conducându-l în cel mai bun cort, invitându-l să se așeze pe covorul ce-l așternuseră jos, oferindu-i ceaiu. Tăiară un miel și-i oferiră să mănânce. Pahomie își descărcă trăsura, le împărți provizii de ceaiu și darurile ce le adusese. Baskirii își arătară bucuria, făcând șgomot ca copiii.

— „Dășii voesc să zică, începu interpretul, că ai câștigat iubirea lor. La noi e obiceiul să se procure oaspetelui toate mulțămirile posibile, schimbând dar pentru dar. Tu ne-ai făcut daruri; ce vrei în schimb?”

— „Ceeace-mi place mai mult sunt pământurile voastre, răspunse Pahomie. Aveți un pământ imens și solul e excelent. N'am văzut mai bun de când sunt”.

Interpretul traduse răspunsul lui Pahomie.

Baskirii erau mulțămiiți. Pahomie nu înțelegea nici o vorbă din ce spuneau ei, dar pricepu, că propunerea lui le plăcea, căci râdeau. După ce sfârșiră, interpretul se întoarse spre Pahomie și-i zise:

— „Dășii îți răspund, că-ți sunt recunoscători de bunătațea ta și că-ți cedază cât pământ vorești. Arată cu mâna în ce parte vorești să-l ai, și va fi al tău”.

Baskirii reîncepură convorbirea, și lui Pahomie i-se păru că se certau. Pahomie întrebă de ce se ceartă și interpretul răspunse:

— „Unii zic că trebuie cerut sfatul șefului, căci așa e obiceiul, ceilalți susțin, că nu mai trebuie întreat șeful”.

Pe când Baskirii se certau, intră un om purtând pe cap o piele de vulpe. Toți tăcură și se ridicară. Interpretul zise:

— „E șeful”.

Pahomie îi oferă un covor frumos și ceaiu. Șeful primi și luă locul de onoare. Baskirii îi vorbiră. Ascultând zimbi și răspunse în rusește:

— „Bine, ia cât pământ vrei, avem aici destul”.

— „Cât se cer?” se gândi Pahomie și apoi răspunse:

— „Vă mulțămesc de bunătațe. Aveți pământ mult și mie îmi trebuie puțin. Dar aș vrea să știu cât îmi dați, îl vom măsura și vom face contract. Voința lui Dumnezeu, ca cei cari trăesc să moară. Sunteți oameni de treabă, dar copiii voștri îmi pot lua pământul ce mi-l dați”.

Șeful începu să răză.

— „Nu, nu, zise dânsul, nimenea nu ți-l va cere înapoi”.

— Pahomie reluă vorba:

— „Vreau să zic, că a fost la voi un negustor, căruia i-ați dat pământ și că ați făcut cu dânsul contract; aș vrea să faceți și cu mine”.

Șeful înțelese.

— „Asta e ușor de făcut. Avem printre noi un scriitor, vom merge în oraș și vom pune sigilul pe hârtie”.

— „Și ce preț cereți?”

— „N'avem decât un singur preț: 1000 de ruble pe zi”.

Pahomie nu înțelese ce fel de sistem e ăsta.

— „Câte hectare îmi dați?”

— „Înțelegi, că noi nu știm să socotim. Îți dăm pentru 1000 de ruble atâta pământ cât vei putea străbate într-o zi”.

Pahomie se spăriă.

— „Intr-o zi, se gândi dânsul, poți să faci un drum bun”.

Șeful începu să rădă.

— „Da, zise dânsul, tot pământul acela va fi al tău, cu o condiție: dacă la sfârșitul zilei nu vei fi întors la locul de unde ai plecat, banii tăi vor fi perduți”.

— „Dar cum veți cunoaște drumul ce am făcut?”

— „Noi vom fi strânși în locul de unde vei pleca. Unii dintre tineri te vor urmări călare și vor implanta câte o țepușă, unde le vei porunci. Alegeți drumul care-ți va plăcea. Dar dacă la apusul soarelui nu vei fi înapoi, banii tăi vor fi perduți”.

Pahomie consimți. Se hotărâ să pornească a doua zi. Vorbiră de altele, beură ceaiu și mâncară miel. Când înoptră, Pahomie se culcă și Baskirii se despărțiră.

Toți se pregătiră să fie gata la răsăritul soarelui.

Pahomie nu putu să doarmă. Se gândea mereu la pământ: „Ce o să fac? Pământul pe care-l voin avea va fi mare ca un principat. Pot face 50 de verste (52 chl.) într-o zi. Zilele sunt lungi și 50 de verste fac cel puțin 10.000 de hectare. Nu va mai trebui să mă plec înaintea nimănui. Voi lucra cât voi voi, voi avea totdeauna rezerve”.

(Va urma).

la ordinea zilei, respingând dreapta care ni-se întinde. Pentru că acțiunea de pace, pornită acum printre Români, e o importantă apariție psihologică a poporului, care are să fie luată în privire cu ochi ageri și sprijinită din toate puterile noastre, și dacă vom afla că e pregătit terenul pentru a regula chestia de naționalitate în mod corăspunzător scopurilor noastre celor mari, și poate să o și resolvăm în mod final, — ocasiunea care ni-se oferă acum la nici un cas nu trebuie scăpată din mână.

Trebuie să ne desbrăcăm de orice preocupare și prejudețiu și „sine ira et studio” trebuie să examinăm cu seriozitate chestia, oare nu ne-ar succeda cumva, ca popoarele noastre, cari poate că nu tocmai fără motiv sunt nemulțămite și s'au înstrăinat de noi, și în prima linie Românii, cari în contra intereselor lor proprii de existență au ajuns în tabăra contrariilor nostri, cu sentimentele lor și cu forțele de cari dispun, să fie atrași spre noi, și se facem scrutări serioase, dacă o astfel de aplanare nu ar fi oare din mai mare folos pentru noi, decât amicitia comunistă și de dubioasă valoare a confrăților croați, cari locuiesc în afară de teritoriul patriei mame?

Pentru că abia va fi între noi careva, care se nu simtă efectul păgubitor și primejdios al certelor nemulțămitori din internul corpului nostru național, care nu ar simți, că situația politică internă e intolerabilă și primejdioasă, căci oferă ocaziune fiecărui dușman al nostru se pescuiesc în turbure.

Cum că foarte mulți dintre aceia, cari până acum au perhorrescat din principiu orice apropiere și orice concesiune, acum simțesc asemenea necesitatea apropierei, putem experia din declarațiunile mai nouă ale presei, cam modeste, dar de importanță simptomatică. Chiar și presa, barometrul națiunii, simte deci apropierea viforului și totodată și suflarea binefăcătoare a valurilor de pace, și începe a medita. Dar simte puternica depresiune politică și lumea politică, care se vaită groaznic, că o dor — bătăturile.

Un anteluptător marcant al direcției naționale maghiare, *Iancsó Benedek*, apreciază în deplină măsură într'un prim articol din „*Budapesti Hírlap*” acțiunea de pace inițiată din partea lui *Babeș*, dela care așteaptă mari succese, însă numai în viitor, după ce vor fi zdrobiți agitatorii. La acestea declară foaia metropoliei că e păcat a se face pendentă dela scobirea agitatorilor pacea atât de necesară, pentru că prin sanarea gravaminelor agitația înceată dela sine. Iar ceice și după aceea vor mai agita, vor fi aduși la tăcere din partea Românilor mulțamiți. Același lucru l-a scris și *Babeș* în răspunsul dat la scrisoarea lui *Battyány Tivadár*, în care acest politician de frunte provoca prin *Babeș* românimea moderată și patriotică, ca să se opună agitației păgubitoare pentru țară și pentru naționalități în săși, și se caute se câștige încrederea și bunăvoința Maghiarilor. Răspunsul conține următoarele declarațiuni caracteristice. (Urmează în întregime scrisoarea dlui *Babeș*, publicată în numărul 110 din anul trecut al ziarului nostru. *Red.*)

Responsul acesta, apărut în foaia metropoliei, a provocat fierberea, din care s'a desprins acțiunea de împăcare amintită de mine. Pe baza acestui răspuns a publicat ziarul „*Pesti Napló*” în numărul dela 22 Decembrie un articol în care se spune cu hotărâre, aceea ce „*Bud. Hírlap*” spune numai printre șire.

Cronică bisericească.

Invățătura preotului.

(Fine.)

Limba străină e o grozavă pârgie de cultură. Uitați-vă la publicațiunile părintelui Predeanu, revizorul eparhial de la Argeș, și veți înțelege la ce izvor bogat stă Preacucernicia Sa cu limba franceză. De aceea, pe preoții lipsiți de această pârgie eu îi socotesc într-o pozițiune cu totul nepotrivită timpului, și-mi par vinovați teologii, cari n'au ambițiunea de a se înarma și ei cu franceza.

Lor le revine în prima linie datoria de a hrăni în societate spiritul contemporativ, și cum să-l hrănești când îți lipsește armele pentru asta! Nu armele ca atari lipsește, ele există, dar nu ajungi tu până la ele.

S'au găsit oameni laici, cari au dat pe românește pe *Quo Vadis*. Preotul ar fi putut duce mai departe acest frumos început, dar cu lipsa pomenită nu poate. Și dacă lipsa limbei străine și-ar putea umplea, el ar putea începe lucrul numai decăt, fără să mai aștepte traducerea lor pe românește. Intr'adevăr, într-o societate ca a noastră, unde se cetește atât de mult franțuzește, cel mai simplu lucru e să introduci publicațiunile creștine — cât mai adânc, folosindu-te pentru asta de relațiunile tale personale și sociale.

Se pricepe, că cele spuse aici mai la urmă a propaganda prin scrierile franceze se potrivesc mai mult pentru preotul de oraș. Lui îi și dă dl Popescu sarcina de a întreține spiritul contemporativ. Față de cei incuți am văzut că dănașă de ca problemă întreținerea friei de Dzeu, care ar veni pentru preotul de sat. Dar nici pentru acesta nu e de loc indiferență cultura, deci și mijloacele prin cari se poate căpăta. Afară de considerațiunile de la început, relative la autoritatea pe care cultura o împărtășește preotului, fie la oraș, fie la țară, sunt însă și alte trebuințe speciale la sat, cărora preotul cu ceaslovul nu poate face față. Așa e trebuința răspândirii și aci a publicațiunilor curate, lucru pe care, firește, n-o să-l facă decăt cel ce se ocupă cu ele și le poate pricepe. Părintele Partenie spune: „Jurnalele ce vin prin sate conțin aluzii răutăcioase la adresa religiei și a conducătorilor ei, căci sunt scrise de străini. Popularizarea unor broșuri cu conținuturi morale, cu descrieri economice sunt foarte trebuincioase”. Cine să le compună însă decăt tot preoții cu cultură! Și cine să împănaze cu ele bibliotecile parohiale, decăt tot preotul pe care cultura îl ține la curent cu multe! Căci după cum neștiința unei limbi străine ne face să pierdem o mulțime de mijloace de lucru ale străinătății, tot așa neinteresarea de ce se petrece la noi, ne va face să pierdem și puținul ajutor pe care-l putem lua de aici.

Pentru preotul de sat și pentru trebuințele lui speciale limba străină îi va fi o pârgie aproape tot atât de puternică ca și pentru cel de oraș. Pentru că, deși nu va putea lucra cu ea direct în societatea sa, afară de cazuri rare, dar îi va servi să se cultive el și va avea încă la îndemână mult mai multe mijloace pentru a se ajuta în serviciul său. Predici, instrucțiuni pastorale, tratate populare, broșuri pe cari să le traducă și singur, va avea câte va voi.

De sigur, că această stare n-o vom ajunge curând; nu strică însă, ca preoții să-și dea seamă de folosul ei și de demnitatea cu care s'ar înfățișa biserica, când ea ar fi compusă tot din preoți înarmați astfel.

Afară de aceste considerațiuni, cultura ar servi preotului să-și dea mai bine seamă de diferitele curente cari apar în societate, să le aprecieze după valoarea lor și să sprijine pe cele favorabile problemei lui. El va ști unde sunt vrășmașii lui, unde cei ce-i voiesc binele și se va alătura la aceștia. Se poate observa, că atitudinea către religie e mai favorabilă decăt acum 10—20 de ani. Preotul e bine să fie destul de înarmat spre a folosi aceste dispozițiuni, în străinătate foarte simțite, și să le întrebuințeze în serviciul religiei.

Ne rezumăm. Cultura va servi preotului într'un sens intern și unul extern. Intern îi va da o încredere grozavă în adevărul religiei, o prețuire neclintită a sublimității ministeriului său. În mijlocul indiferentismului și atacurilor cari se aduc religiei, preotul se poate simți amărit și descurajat. Cultura îi va fi însă un scut puternic, care îl va feri și va arăta că de puțin atacurile îi pot doborî sfânta misiune. Deci băgați de seamă, că în loc de a strica ceva preotului, cultura îi dă un element grozav: *curația și încrederea, că reprezintă adevărul*. Iar de acestea atâră în linie directă vigoarea, vioiciunea și devotamentul preotului către chemarea sa.

Vorbind acestea, vorbesc din experiență. Eu am fost totdeauna un căutător de arme pentru apărarea religiei. Poate aceasta m'a dus mai înainte decăt pe alții la cataloagele religioase pomenite mai înainte; întrânsele găseam tratat ce-mi trebuia. Totuși, în atmosfera materializată a României m'am simțit de multe ori, să nu zic descurajat, dar amărit și abătut. Credința în adevărul și înălțimea morală a servirii spre care mă pregăteam, niciodată n'a șovăit în mine. Gândurile mele îmi erau de mult deprinse cu asta; nu în ultimul moment mi-am adus aminte de cler. Mă atingeau neplăcut însă fel de fel de atacuri aduse religiei și mă amărau, iar în România n'ai ceva de o egală tărie religioasă, ca să-ți răcorești sufletul.

Am trecut granița. Aci văzui religie trăind în chipuri colosale și impunătoare, constrângând admirațiunea și respectul unni om. Mulți din ostentorii religiei erau aci oameni, cari se indentificau cu chemarea lor, cu încredere de fier în adevărul celor ce reprezintă și o pietate, care mă făcea să mă gândesc la a vameșului din evanghelie. Intellectuali religioși: niște coloane de erudițiune, putând suferi comparațiunea cu cei mai mari savanți și globuli și privind omagiile savanților altor ramuri. Astfel pot cită pe profesorul *Ernest Troeltsch* dela Heidelberg, despre care am văzut în revista *Rinnovamento* cu cât respect vorbește vestitul filosof favorabil religiei, *Rudolf Eucken* dela Jena. Adevărați creatori ai științei, oameni cari trag brazdă nouă! Dar ce să mai intru în această linie de gândire? Germania oferă prea mult de înșirat cu savanții ei!

E ușor de priceput, ce impresiune putea produce asupra cuiva această situațiune. De sigur mai întâi o ferbinte mulțămire către Dumnezeu, că i-a îngăduit să vadă căldura cu care Hristos e adorat și apărut. Și câștigul statistic fu alungarea nălcuii amărăciunii, o încredere fără seamăn în măreția oficiului impus prin hirotonie și o veselie neturburată de a servi lui Hristos ca Domnului cerului și al pământului.

Iată pentru preot rezultatele traiului în mediu cult. Și cum acest mediu trăiește și în publicațiunile cari răsar din sânul lui, cetirea lor ar aduce pentru preot încredere, edificare, vigoare, alipire de Hristos și de biserică.

Acesta e folosul intern al culturii. Extern ea îi aduce mai întâi stimă: omul cult culege respect și apreciere, cari, la rândul lor, se resfrâng și asupra chemării sale. Și prin aceasta ajungem dela întâi la al doilea: omul cult poate și influența mai adânc prin mijloacele cari îi stau la îndemână, poporul să poată împăca mai ușor cu el și a i-se supune, fiindcă știe să-l înțeleagă mai bine. Aprecierea de care se bucură condiționează și influența sa, și astfel cultura îi e și de folos extern.

Măcelul dela Pânade.

Deputatul naționalist român *D. Iuliu Manu* a adresat în ședința de Sâmbătă a dietei ungare interpelațiune dlui ministru de honvezi, în chestia măcelului de astătoamnă din comuna Pânade, lângă Blaj. A rostit cu ocaziunea aceasta următoarea documentată vorbire:

Onorată Cameră! În dimineața zilei de 26 August 1907, au fost aduși cu carăle în Blaj răniți dintr-o comună care nu aparține aceluiaș comitat, dar care este în apropiere, din Pânade. Firește, spectacolul neobișnuit stărnit un viu interes, iar când răniții și cei ce-i aduseră povestiră lucruri înspăimântătoare despre împrejurările între cari s'a petrecut întâmplarea, opinia publică s'a revoltat și e firesc că în primul rând mi s'a adresat mie, care sunt avocat în Blaj și din întâmplare și deputat. Mi-s'a adresat mie, pentru a face pașii necesari, ca răniții să primească satisfacție cuvenită.

Neputând singur crede cele împărtășite de răniți și cei cari le aparțineau, n'am voit să fac nici un pas înainte de a mă convinge, dacă spusele lor corăspund ori nu adevărului, și tocmai pentru cuvântul acesta, încă în aceeași zi, 27 August, am plecat la Pânade, ca să mă conving personal. Pe baza constatărilor mele personale, precum și pe baza împărtășirilor notarului comunal, primarului și a mai multor martori, am putut construi următoarea stare de lucruri: (S'auzim! Sgomot).

Prezidentul: Rog liniște; binevoii a vă ocupa locurile, dlor deputați.

Iuliu Manu: În dimineața zilei de 25 Aug. 1907 a sosit batalionul 4 a regimentului 24 de honvezi, care staționează în Csikszreda, sub comanda maiorului Kádár László. Popota oficerilor și cartierul lor au fost așezate în școala românească greco-catolică. Soldații au fost încuștăriți, și pentru ca să prevină eventuale con-

traziceri, observ deja aci, că batalionul, în Pânade, care este o comună curat românească, a fost primit cu o ospitalitate atât de caldă, încât însuși comandantul major a declarat, că de când batalionul plecase, nicăiri nu a întâlnit o primire atât de caldă.

Fiind Duminecă, soldații n'au avut ocupație. Domnii ofițeri se adunaseră încă dela orele 9 dimineața la un dejun, la popota lor, care după cum am spus, se afla în școala românească gr.-cat. Ei începură a petrece și dejunul lor nu s'a sfârșit decăt la 12 ore, când îndată începu prânzul. Prânzul dură până la 2 ore după amiază. (Strigăte în stânga: Asta nu li se poate imputa!) Firește, nu e nimic de imputat în aceasta; tot ce e însă de reproșat este, că în intervalul acesta domnii ofițeri au scăpat a ținea socoteală de numărul paharelor. (Sgomot în stânga).

Bolgár Ferencz: De unde știi asta?

Iuliu Manu: O dovedesc martorii! (Sgomot în stânga).

Prezidentul: Cer liniște!

Nagy György: Nu se poate tolera aci o bănuială ca aceasta la adresa ofițerilor de honvezi.

Bolgár Ferencz: Nu insulta.

Iuliu Manu: Nu bănuiesc, pentru că sunt gata să dovedesc.

După prânz, doi dintre domnii ofițeri s'au dus la cărciuma care este la 2—300 metri depărtare de școală, unde tinerimea satului era adunată la horă. Acolo nu numai țigani i-au luat să-i ducă cu ei la popot, ci au insistat chiar a invita amical tineretul să meargă așa continua acolo petrec re de Duminecă. Tineretul a urmat invitații și jocul a ținut până la 5 spre seară, emestecându-se în joc și soldați, împreună chiar cu câțiva ofițeri.

Totul a urmat în liniște până la 5, când tinerimea a plecat din curtea școlii. Însă și lumea din sat se așezase la 80—90 de pași departe de popota ofițerilor, și vorbeau în liniște cu soldații.

Între acestea cantorul bisericei...

Fenyvesi Soma: Beat.

Iuliu Manu: Ioan Borgia, care pe vremea aceea stătuse acasă de vorbă cu un soldat, se duse și el la școală. Ca om aparținând biserice, fiind cantor, și a luat și el dreptul să intre în curtea școlii privind la bucătar cum pregătește cina ofițerilor, pe când aceștia intrau și ieșeau. (Sgomot). În vreme ce el ședea pacinic acolo, un ofițer ieșind din popotă strigă răstit la el: Marș afară! (Sgomot) Cantorul suprius de tonul ofițerului, el care avea ce căuta acolo, plecă totuși zicând: De ce mă alungi de aici când eu nu am făcut nimic? La aceasta ofițerul se repezi la el și-l lovi cu așa putere în spate, încât acesta căzu imediat jos.

Nagy György: Asta nu e adevărat! Ofițerul asta este un om foarte onorabil.

Prezidentul: Nu i-a pus la îndoială onorabilitatea. Vă rog să tăceți! (Sgomot). Dl ministru va răspunde, iar dl deputat are dreptul să continue cazul.

Iuliu Manu: Între acestea, doi oameni ce steteau răzimați de gard, Valeriu Cipariu și Augustin Poșă, au alergat la cantor să-l ridice, dar nu mai avură vreme să o facă, pentru că ofițerul îi aplică noi lovituri și ieșiseră și alți ofițeri din popotă. (Sgomot în stânga). Pe mine întreprinderile dvoastre nu mă vor turbura. Nu vă va succeda să mă abateți dela expunerea obiectivă și exactă a faptelor.

Ugron Gábor: Nici telegramele dtele nu au succes.

Nagy Gy. Eu am întrebat pe toți ofițerii!

Prezidentul: Cer liniște!

Iuliu Manu: Dl ministru va avea prilej, dacă va putea, să desmintă afirmațiile mele și de sigur o va face aceasta, fără să aibă nevoie de concursul domnilor deputați.

Între acestea pe cantorul acesta, ofițerul ce ieșise din curte îl duse tot în bătaia până în mijlocul străzii. Notarul comunal, care era ocupat cu trăsura ce era să transporte bagajul dlor ofițeri, auzind sgomotul și văzând mulțimea adunată a ieșit să vadă ce se petrece acolo. Notarul a aflat tumultul în mijlocul străzii în depărtare de 50—60 de pași de școală și mergând acolo a văzut pe căpitanul Rátky Sándor încă tot bătând pe cantor. (Strigăte: Il tot bate încă?! S'a dus acolo și l a rugat să-l lase în pace. La aceasta căpitanul a declarat... (Sgomot și contraziceri în stânga).

Pető Sándor: Mă rog, nu e lucru amuzant când un soldat bate pe un cetățean!..

Sümegi Vilmos: Acela a fost un brav soldat maghiar!

Prezidentul: Cer liniște. Il rog pe dl Sümegi să fie liniștit. (Va urma).

NOUȚĂȚI

Din parlament. Încă trei ședințe, consacrate revizuirii regulamentului de casă, fără a se fi făcut mare înaintare spre încheierea discuției. Din contră, Joi, Vineri și Sâmbătă ședințele dietei semănau foarte mult cu cele obstrucționiste de pe vremuri. Dintre deputații naționaliști au vorbit, contra revizuirii, Joi, *Coriolan Brediceanu*, Sâmbătă, *Paul Blaho*, *Iașa Melici* și Dr. *Alexandru Vaida-Voevod*. Astăzi, Luni, vorbește Dr. *Vasile Lucaci*, deputatul Beiușului.

Interpelare. Deputatul naționalist *Coriolan Brediceanu* a adresat Sâmbătă interpelare ministrului de interne, în chestia hotărârii nostime și nelegale a congregației din comitatul Timișului, care nu a aprobat hotărârile unor comune, cari și au ales și limba lor ca limbă protocolară la comună, pe lângă cea maghiară, ci le-a trimis comunelor iudărât, ca să iee altă hotărâre.

Disolvarea dietei. Prin culoarele dietei s'a vorbit Sâmbătă mult despre o eventuală disolvare a dietei, în cazul, că revizuirea regulamentului casei nu se va putea face cu grabire. Ideea e lansată din partea ministrului de interne, contele *Andrássy*, care cum se știe e om de cuvânt.

Internat în Caransebeș. Comitatul comunității de avere, sub prezidenția d-ului *Constantin Burdia*, deputat dietal, a luat hotărârea să ridice în Caransebeș un edificiu modern propriu, în care să fie internați elevii gimnaziului de stat de acolo. Vor fi primiți în internat șasezeci de elevi de tot gratis, iar alți șasezeci pe prețul jumătate, și 120 pe lângă plățile taxei întregi. Internatul va avea un director și patru profesori supraveghetori, numiți toți din partea comitetului comunității de avere din Caransebeș. Spesele anuale vor fi de aproape 100.000 coroane.

Pentru gimnaziul din Brad. Cu ocasiunea ospățului în casa dlui învățător *Loghin Popa* din Fureșoara, la jocul miressei s'a adunat suma de 8 cor. 30 fil. pe seama gimnaziului din Brad. A dat L. Popa, soțu mic 2 cor., Teodosiu Popa, paroh 2 cor., Ioan Brătulescu 1 cor. 70 fil., iar alții sume mai mici.

Procesul omorului din Cernova. decurge mereu. După cum reiese din fasonările acuzaților, apoi — contrar acuzei aduse de procuror — poporul n'a vrut nicidecum vărsare de sânge, ba înainte de a sfîrși biserica din Cernova, s'a rugat de autoritățile bisericești, să îngăduie până la reînălțarea lui Hlinca. Învățătorul din Cernova încă a intervenit, din locul competent însă i s'a răspuns categoric, că dacă va fi lipsă, cu forță brachială vor sfîrși biserica. Acuzații spun mai departe cu hotărâre, că jandarmeria n'a purces în mod legal, și că a pușcat fără să fi fost lipsă. Pertractarea urmează.

Condamnat. Curia a respins recursul de nulitate, înaintat din partea dlui *Dr. Demetriu Lascu*, condamnat din partea judecătorei de presă din Oradea-mare la 6 luni temniță de stat și 500 coroane amendă în bani, pentru un articol publicat în „*Tribuna*” din Arad.

Idee nerealisabilă. În primaticolul din numărul din urmă „*Revista Economică*” dovedește în mod convingător, că ideea dlui *Lassu*, preot militar, de ași da toți acționarii, dela toate băncile românești, dividendele de pe doi ani pe seama unui fond mare cultural românesc, e — nerealisabilă.

Hymen. Domnișoara *Carolina Nossu* din Treștia și dl *Ioan Hătegan*, profesor din Cașovia, s'au căsătorit.

Din Sâmbăta-super răs. ni-se scrie, că în 26 Februarie n. c. a fost primit în acea comună noul preot, *Vincențiu Popu*. La gara din Voila l-au primit mai mari satului, cu o ceată de călăreți și cu mai multe trăsură. La bineventat învățătorul *Chirion Adămoiu*, iar tinărul preot a răspuns, mulțumind pentru buna primire și promițând că va fi poporului adevărat părinte. La ieșirea în drumul țării i s'a făcut altă primire. Aci l-a salutat învățătorul *V. Ștefan*. Intrarea în comună s'a făcut pe sub mai multe porți de triumf, între sunetele clopotelor. Întregul sat era de față, în frunte cu bătrânul paroh *Ioan Popu* și cu învățătorul *dir. Golacteon Bica*. Acesta din urmă a rostit vorbirea de bineventare, la care a răspuns frumos tinărul preot. A vorbit apoi de nou învățătorul *Adămoiu*, iar copiii de școală au intonat „întru mulți ani”.

La „fondul văduvelor și orfanelor”, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, au mai dăruit: Nicolae Iosif, învățător (Aciliu) în amintirea mamei sale răposate, 2 cor.; Ana Sitov, în amintirea bărbatului său răposat Nicolae Sitov, fost ziler 1 cor. și Vic. Tordășian 10 bani.

Proiectul de lege al monopolului cărcimelor, prezentat de ministrul de finanțe Costinescu, a fost primit în camera română cu o majoritate de 72 voturi, fiind și 8 bile negre (contra). Votul a fost primit cu aplauz.

Dar principesei bulgare. Consiliul de miniștri al Bulgariei a hotărât să facă un dar principesei Eleonora, tinărei soții a principelui Ferdinand de 50.000 de franci. Principesa a înștiințat pe miniștri, că numai așa primește darul acesta, dacă suma întreagă se va întrebuința spre scopuri benevole. Această hotărâre a principesei a făcut impresie plăcută în Bugaria.

Inuodări. Cu vremurile aceste primăvăratice se vestesc din multe părți esundări. Așa din mai multe părți a le Ungariei, apoi din Reghin se anunță esundări de răuri. Autoritățile au luat dispozițiile necesare.

Catastrofa în școală. În o școală de mahala din Cleveland (America) s'a iscat un incendiu, în urma căruia s'au năruit zidurile și padimentul, așa că o mulțime de copii au perit în flăcări. Aproape la 150 de cadavre s'au scos din ruine până acum.

Curtea de cassatie din Paris a înțarțit decizia judecătorei disciplinare advocatiale, care a hotărât să se șteargă din lista advocaților cunoscutul antimilitarist și internaționalist din Marsilia, Hervé.

Al 122-lea. Casariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” a solvit ajutorul statutar după răposatul membru Ioana Negoe, văduvă de econom.

Acesta este al 122-lea caz de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibieni.

Trăiască „tulipanul”! După statistică, în luna Ianuarie importul a fost cu 4 milioane cor. mai mare decât în luna primă a anului trecut. Ironia sortii e și mai pișcătoare, când știm, că în aceste 4 milioane, singură Austria își are partea cu — 3 milioane cor.

Anarhiști americani devin tot mai îndrăzneți în pornirile lor anticlericale. Așa au căpătat metropolita catolic din New-York Farley și cardinalul Gibbons epistole amenințatoare. Orașul Chicago a hotărât espulsarea de pe teritoriul lui a tuturor anarhiștilor.

Teatru ars. Teatrul de curte din *Meningen* a ars Vineri după amiază la 3 ore. N'au rămas decât zidurile. Decorațiile au putut fi salvate, în cea mai mare parte, dar sunt foarte deteriorate. Se crede, că focul s'a născut în pivniță. Neferieciri în viați omenești nu s'au întâmplat, pentru că pe vremea focului nu se afla nime în teatru.

Dăruiri nobile. Contro'orul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, dl Nic. Stoica, în calitate de instructor de dans, a administrat fondului „Victor și Eugenia Tordășian pentru înzestrarea fetelor sărace”, suma de cor. 60, dăruită de următoarele dsoare, participante la școala de dans și anume: Elisaveta Buzdughină, Ana Popa, Paraschiva Muntean, D-soarele Roman, Marioara Cismaș, Ana Moldovan, Elena Vestemian, Ana Simtion, Elena Bergezian, Paraschiva Apolzan, Maria Ghidu, Augustine Wolf, Ana Negruțiu, Paraschiva Bogorin, Marioara Dușe, Elisaveta Suciu, Elena Șerban, Elena Banciu, Elena Thei, Letiția Simtion, Ana Dan, Paraschiva Drăgan, Marioara Simtion, Maria Ceantea, Paraschiva Ișan, Elena Comanescu, Paraschiva Avrigean, Malvine Zei, Finica Comanescu, Ana Șerban și Elisaveta Șerban.

Știri mărunte. A eșit la iveală, că *Calvino* cel fals, despre care am scris, e un jidan, cu numele *Feinberg*. — A murit acum în Belgrad unul din cei mai mari poeți ai Sârbilor, *Matavoj*. — Casa orașului din vestitul Heidelberg a ars până în fundament. Au pierit multe documente importante și prețioase. — Cunoscutul savant Ernst Haeckel, care acum a fost pus pe indexul librorum prohibitorum, a fost atacat zilele acestea de un necunoscut. — Comisia congresului național sârbesc și-a început ședințele, hotărând să se facă demersuri pentru convocarea congresului.

Convocare.

Conform §-lui 39 din statute, se convoacă a XI-a adunare generală ordinară a „Reuniunii a III-a de înmormântare din Sebeșul-săsesc” pe Duminecă, în 22 Martie a. c. st. n. la 3 oare, d. a. în școala română din loc.

Obiecte:

1. Deschiderea adunării prin prezidentul reuniunii.
2. Raportul consiliului directiv despre lucrările sale în anul 1907.
3. Cenzurarea rațiocinialui și a bilanțului pe anul 1907 și darea absolutului.

Observare. Neprezentându-se membrii în număr de ajuns, adunarea se va ținea Duminecă, în 29 Martie a. c. la 3 ore d. a.

Sebeș, din ședința consiliului directiv, ținută la 16 Februarie 1908.

Sergiu Medean m. p., Samuil Roșu m. p.,
prezident. notar.

Cărți și reviste.

„**Răvașul**”, revista culturală ilustrată din Cluj, a apărut într'un număr dublu 3—4 cu cuprins foarte bogat și interesant și cu 2 ilustrații: D. Olănescu Ascanio și Enric Sienkiewicz, marele scriitor al Polonilor. Întârziat nișel din cauza îmbulzelii de lucru la tipografia „Carmen”. — cu acest număr bogat „**Răvașul**” răsplătește din belșug pe abonenții sei pentru așteptare.

Din public.†)

Mulțămite publice.

La petrecerea cu dans aranjată în Deva la 9/22 Februarie 1908 din partea tinerimei române în favorul reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei au încurs următoarele suprasolviri:

Eso. Sa Ioan Meșianu 20 coroane, George Pop de Băsești 50 cor., Francisc L. Hossu 32 cor., George Romanul, Ioan I. Vulcu, Avram P. Păcurar, Romul Curiaș, câte 10 cor., Dionisiu Ardelean 7 c., Dr. Virgil Olariu 6 cor., Dr. Camil Velțan, Ardelean Nicodim, Dr. Alexandru L. Hossu, Dr. Sigismund Cserei, Maria Șinca, George Csatt, Dr. Iustin Pop, Petru A. Mihut, Dr. Victor Bontescu, câte 40 cor., Dr. Cornel Popescu 3 cor., Iosif Botean, Luca Filipaș, Iuliu Popoviciu, Ioan Antal, Ioan Crișovan, Vasile Damian, Virgil Popoviciu, Dimitrie Datea, câte 3 cor., Nicolae Macrea 1 cor. 30 fileri, Dr. Adam Haragoș 1 cor.

Din suprasolviri și bilete de intrare au încurs cu total 393 cor. 20 fileri, din care sumă detragându-se spesele de 193 cor. 20 fileri s'au administrat ca venit curat pentru fondul reuniunii femeilor române suma de 200 cor.

Mariimoșii contribuenți primească și pe calea aceasta mulțămitea comitetului aranjator. Deva, la 24 Februa ie 1908. *Dionisiu Ardelean*, casar.

Mai jos însemnații buni creștini din comuna *Grid*, aflători în America, au donat pentru sfânta noastră biserică din *Grid* mai multe ornamente, și adevă: 2 felinare, 6 metri materie pentru perdele la ușile altarului, 2 sfeșnice la ușa altarului cu câte 3 luminări, o cruce pe prestol, o cadelniță, 6 sfeșnice pe pereții bisericei de o parte și de altă, 3 candelale frontal altarului, 2 sfeșnice pe prestol, un sfeșnic care se folosește la ieșirea cu sfintele daruri, 2 policandre cu câte 12 luminări, toate acestea în preț de 909 cor. 80 fil. Tot aceștia au donat și pentru facerea tâmplii la altar și pictarea ei, suma de 224 cor. Acești binefăcători sunt: Nicolau G. Chichernea, Ioan G. N. Chichernea, Leonte G. Chichernea, Petru G. Chichernea, George A. Chichernea, Andrei A. Chichernea, Ioan G. Stan Urdea, Ioan G. Ioan Urdea, Nicolau Iacob Urdea, Iacob Iacob Urdea, Ioan I. Urdea, George A. Urdea, Erofteiu G. Urdea, Leonte A. Urdea, David D. Urdea, Leonte P. Boeriu, Miron C. Boeriu, Dionisie C. Boeriu, Ioan Boeriu, Leonte G. Boeriu, George G. Boeriu, Bucur G. Boeriu, Spiridon G. Boeriu, Bucur D. Comaniță, Constantin D. Comaniță, Victor D. Comaniță, aflător în comuna *Grid*, dar au donat pentru el frații lui, aflători în America: George G. Comaniță, George M. Popa, Moise B. Popa, Emilia E. Pope, George G. Stan Popa,

Nicolau B. Popa, Ioan Ioan Popa, George D. Popa, Stan G. Popa, Ioan G. Ciurilă, George G. Ciurilă, George A. Ciurilă, Stanciu I. Stanciu, Serafim I. Stanciu, Iacob C. Negrea, Nicolau B. Negrea, Cornea I. Hanășiu, Cornea G. Modorcea, Toma N. Modorcea, George L. Modorcea, George N. Mihailă, Ieronim G. Drăgiciu, Lascu A. Drăghiciu, Victor G. Drăghiciu, Ioan G. Potec, Iosif G. Potec, Tudor G. Potec, Leonte I. Potec, Ilie G. Boeriu, George B. Barsean, Dumitru B. Marcu, Iacob B. Marcu, Iacob I. Marcu, Nicolau Nichifor, George I. Oancea, Miron I. Oancea, Irimie Dămian, Nicolau G. Mon, Leonte N. Stejerou, Iacob B. Coman, George G. Crețu, Maria G. Coman, Elisabeta B. Drăghiciu, Leonte Mihailă, toți aceștia din *Grid*, și Spiridon M. Popa din *Tohanul-Vechiu*, George G. Frâncu din *Veneția-de jos* și Ioan Urdea din comuna *Cârna*.

Pentru această faptă creștinească li se aduc și pe calea aceasta cele mai călduroase mulțămiri, poftindule, ca bunul Dzeu să le răsplătească din darurile sale cele bogate.

Grid, în 3 Ianuarie 1908.

Ilariu Boeriu
paroh.

Cu ocasiunea producțiunii musicale dată de inv. *Lazar Chirilă* cu copilașii de școală în 2 Febr. a. c. în școala gr. or. din *Muncel* (tractul *Lupșa*) au încurs suprasolviri și oferte benevole dela următorii domni: Dionisiu Muntean, not. cerc. 2 cor., Szakács Ferencz, subnot., Vasile Șpan, preot, câte 1 cor., membrii corului bis. din *Lupșa* 3 cor., Ioan Handa, preot 2 cor., Iacob Chirilă 1 cor. 60 fil., Petru Harda 1 cor. 50 fileri, Filimon Panța, I. Panța, Ioan Roman, Alexandru Nicola, Gavril Rentea, Ioan Harda I. Gavril, Teodor Harda, Lazar Mălaiu, Dum. Popa, Dumitru Cotofenciu, Petru Nicola, Dumitru Pitic, Dumitru Sav, Maxim Dan, Maxim Toader, Vasile Nicoară și Iosif Pitic, fiecare câte 1 cor., dela alții sume mai mici. De tot au încurs 44 cor. 98 fileri. Subtrăgându-se spesele avute a rămas venit curat 32 cor.

Primească suprasolvenții și toți sprijinitorii mulțămitele noastre călduroase.

Venitul curat e destinat în favorul bibliotecii parohiale din *Muncel*.

Muncel, în 15 Februarie 1908.

În numele comitetului parohial:

Ioan Handa
preot.

Premiile literare ale „Familiei Române”.

Deschidem concurs de lucrări literare la următoarele premii:

I. Un premiu de 100 cor., pentru o parațiune luată din viața românească a vremilor trecute.

II. Un premiu de 30 coroane pentru o poezie.

III.—IV. Două premii de câte 20—20 coroane fiecare, pentru câte-o schiță, ori poezie.

Lucrările sunt a se trimete până în 31 Martie st. nou.

Manuscrisurile, anonime, să fie scrise numai pe o față a hârtiei, având o margine albă și fiind însoțite de un plic, ce va cuprinde numele autorului.

Scrierile, cari se vor admite la concurs, vor fi publicate în „*Familia Română*”. Acordarea premiilor se va face pe temeiul unui plebisit, pentru care ne vom adresa cetitorilor nostri.

Rezultatul plebisitului se va publica în numărul din Duminecă Floriilor al „*Familiei Române*”. Tot atunci se va face distribuirea premiilor.

Redacția revistei

„*Familia Română*”.

Budapesta V, Strada Csáky 23

Posta redacției.

Săliște. Cât mai curând începem cu publicarea lucrării trimise.

Dlul D. P. în Beza. Faptul, că ți-se trimite gratis o foaie, ori trei, din partea ministrului, nu e încă distincție. Le primesc și ceilalți, toți cari fac ministrului asemenea servicii. Când ministrul îți va aduce mulțămite specială, în soris, atunci ne scrie, și publicăm cu plăcere.

Teatru.

Luni: Der Kompagnon, comedie în 4 acte.

Marți: Beneficiul dirigentului Sluha, Der arme Ionathan, operetă.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 180/908.

[55] 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh din parohia **Rapolta-mare** tractul Geogiului prin aceasta să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat. Doritorii de a ocupa acest post au a și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiterial al Orăștiei în termenul indicat.

Concurenții vor avea a să prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a cânta, cuvânta și eventual a și celebra.

Orăștie, 20 Februarie 1908.

Oficiul protopresbiterial al tractului Geogi în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Vasile Domșa
protop. adm

La Nr. 34/1908

[45] 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh din comuna **Sânmihail inferior** cu filia **Sânmihail superior**, parohie de clasa a II-a în protopresbiteratul Turda, devenită vacantă prin răposarea regretatului paroh **George Costin**, pe baza înaltei rezoluțiuni consistoriale dto 8 Ianuarie a. c. Nr. 147 B., se scrie concurs cu termen de 30 zile, compute dela prima publicare în „Tel. Rom.”

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții au a și înainta cererile lor concursuale, instruite conform normelor din vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiterial, dela care se pot lua și informațiuni speciale, și cu prealabila încuviințare a protopresbiterului, concurenții se pot prezenta în parohie spre a cânta respective celebra la biserică și a face cunoștință cu poporul.

Turda, 5 Februarie 1908.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Turdei, în conțelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murășian
protopresb.

Vânzare de casă.

Casa din Str. Măcelarilor Nrii 7 și 9 se vinde din mână liberă. Deslășiri mai de aproape la proprietar în

Strada Ernei Nr. 11

[58] 1-3

parterre.

In cea mai bogată cantitate, firma

Kokeltaler

Erste Rebenveredlungsanlage recunoscută deja de ani ca cea dintâi și cea mai solidă

Proprietar: **FR. CASPARI**, Mediaș, Nr. 59. (Ardeal).

Rog cereți listă pentru prețuri ilustrată! Lista pentru prețuri conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării Prin urmare se poate fiecare proprietar de vie, înainte de a face comanda, încredința despre promptitudinea firmei și bunătatea materialului. [307] 27-40

Publicare de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preavenatul Consistoriu Arhidiecezan Nr. 8609 Epitr. din 11 August 1907 să dă în întreprindere pe calea licitațiunei publice minuendă, zidirea bis. gr.-or. rom. din Săcâmas, protopresbiteratul Dobrei.

Licitațiunea se va ținea în edificiul școlii Duminecă în 29 Martie st. n. a. c. la 1 oră p. m. Prețul de strigare e 10,699 cor. 11 fl. afară de materialul brut peatră, cărămidă, năsip și var pe care-l pune la dispoziția întreprinzătorului comitetul parohial.

Licitanții au a depune înainte de începerea licitațiunei vadiu de 10%.

Comitetului parohial îi stă în drept a conrede cu lucrarea pe ori care dintre plusoferenți.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile să pot vedea la oficiul parohial din Săcâmas.

Săcâmas la, 1 Martie 1908 st. n.

Victor I. Sălăgean
paroh gr.-ort. rom.

Nicodim Ardelean
notarul com. par.

Văzut.

Dobra, la 5 Martie 1908.

[54] 1-3

Ios. Morariu
protopresb.

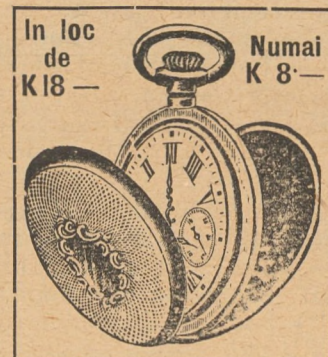
Au sosit săminte

proaspete pentru legumi și flori și le recomandă cu cele mai iefține prețuri

Gustav Gürtler jun.

[56] 1-3

Sibiu
Saggasse 20

Garantie în scris pe trei ani!

Nici odată în viață! nu ți-se va mai da ocaziunea să cumperi cu un bagatel de

K 8 în loc de K 16

un perfect orologiu de domni, argint Gloria veritabil, Anker-Remontoir, în cutioară tare, bogat gravată, cu coperiș dublu și cu mașinărie fină, zece pietrii scumpe, cu mers exact. Impreună cu lanț și giugiu K 10—. Acelaș orologiu în aur electro K 9— în Meteor-Tulla K 790.

Se expediază numai cu ramburs prin casa de export de orologe

Henric Weiss, Viena XIV₃
Sechshauzerstrasse Nr. 5/341.

Scutit contra reclamelor înșelătoare și a imitațiunilor fără nici o valoare de (34) 4-6 pe la târguri.

„BRADETUL”,

institut de credit și economii, societate pe acții în Orlat.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „Brădetul”, societate pe acții, se invită conform §. 19 din statutele societății la a

XIV-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Orlat la 30 Martie n. a. c. 12 oare a. m. 1908 pe lângă următorul:

Program:

1. Raportul direcțiunii despre rezultatul anului de gestiune 1907 și propunerile acestuia.
2. Raportul comitetului de supraveghiere și propunerile acestuia.
3. Deciziune asupra compturilor anuale și asupra împărțirii profitului curat.
4. Statorirea marcelor de prezență la membrii din direcțiune și la cei din comitetul de supraveghere pe anul 1908.
5. Statorirea salarelor oficialilor pe anul 1908.
6. Exmiterea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări generale.
7. Eventuale propuneri în marginile statutelor.

Domnii acționari, cari în sensul §§-lor 20 și 21 din statutele societății, doresc a participa în persoană ori prin plenipotență, sunt poștiți a-și depune acțiunile și eventualele documente de plenipotență la casa institutului, cel mult până la 30 Martie n. a. c. înainte de deschiderea adunării.

Orlat, în 5 Martie 1908.

[57] 1-1

Direcțiunea.

Active.		Bilanț pro 31 Decemvrie 1907.		Pasive.	
	K f		K f		K f
Casa în numărar	10,834.53	Cap. de acții 500 buc. à 50 cor.	25,000.—		
Escompt	90 686.—	Depuneri spe fruct.	394,689.41		
Imprumuturi pe obligațiuni:		fond de rezervă	36,708.95		
obligațiuni cu civ.	132,514.—	fond de binefacere	4 056.27		
obligațiuni pe hip.	100,803.—	fond de penziune	3,373.46	438 828 09	
Imprumuturi de cont-curent	40,571.08	Interese transitoare	3,741.71		
Depuneri proprii	91,505.53	Dividendă neridicată	82.—		
Casa institutului	8,500.—	Diverși creditor!	929.40		
Efecte	1,200.—	Profit curat	8,552.58		
Mobilier	645.78				
după amortizare	145.78				
Anticipațiuni	19.59				
	477,133.78				477,133.78

Eșite.		Contul Profit și Pierdere.		Intrate.	
	K f		K f		K f
Interese la dep. spre fruct.	18,448.86	Diverze interese	32,656.05		
Spese de administrație:		Interese de întârziere	831.98		
spese de cancelărie	1,204.30	Provizioane	1,261.92		
contribuție directă	1,569.73	Competință	1,146.68		
darea comit. și cameră	378.89	Chiră	330.—		
arunc. comunal	748.59				
darea după inter. dep.	1,844.90				
Salare	5,746.41				
Marce de prezență	2,400.—				
Amortizarea din mobilier	933.—				
Profit curat	145.78				
	8,552.58				
	36,226.63				36,226.63

Orlat, la 31 Decemvrie 1907.

Dr. George Prunaș m. p., **Ioan Manta m. p.,** **Dionisiu Aaron m. p.,** **Lud Pesamosca m. p.,**
prezident. vice-prez. cassar. contabil.

Dion. P. Decei m. p., **Valeriu Popoviciu m. p.,** **Alesandru Dregan m. p.,** **Ioan Hanzu m. p.,**
secretar-controlor. membru în direcț. membru în direcț. membru în dir.

I. Lissai m. p.,
revizor expert al „Solidarității”.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat bilanțul prezent, precum și contul profit și pierderi și asemănându-l cu registrele principale și auxiliare, l-am aflat în deplină consonanță cu acestea și corect.

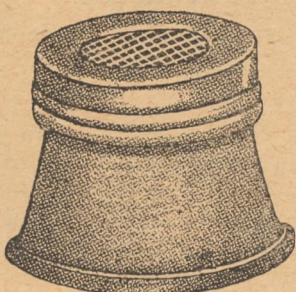
Orlat, în 5 Martie 1908.

Dr. Stroia m. p.,
preș. com.

Ioan Ivan m. p.,
membru în com. supr.

Aurel Decei m. p.,
membru în com. supr.

Requisite de scris se pot procura de la **Librăria arhidiecezană**

APEL CĂTRĂ ABONENȚI DE TELEFON!

Ilustrațiunea 1.
Prețul pentru o bucată
2 coroane.

Conform datelor statistice mai multe sute de mii de oameni mor în tot anul în urma respirării bacoilelor stricăcioase, singur ofica omoară optzeci de mii de oameni. Aceasta împrejurare esplică frica acelor, cari se folosesc de un astfel de telefon, pe care-l folosesc și alți.

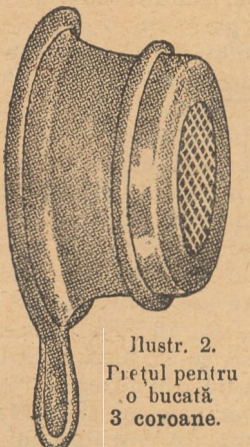
Scoica higienică de gumi „ANTISEPTICUM”

are predestinațiunea de a înceta această temere. Scoica aceasta, care e provăzută cu beluială antiseptică, și care se recomandă de medicii distinși eschide orice inficciare. De acea e de recomandat, ca oricine, fie femeia, fie bărbat, care să folosește de telefon folosit și de alții, să-și procure acest mijloc sigur și ieftin. Să află de vânzare în toate prăvăliile de gumi, optice de manufactură și hârtie, precum și la

inventatorul **EUGEN BECSKE** Budapest VI. Ó-utca 3,

pentru 2 și 3 coroane. Comande din provincă să efectueze pe lângă rambursă, sau pe lângă trimitere anticipativă.

(50) 2-5

Ilustr. 2.
Prețul pentru
o bucată
3 coroane.